

Anvisningar för kodning av akut appendicit

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Publikationen ges ut av enheten för klassifikationer och terminologi, avdelningen för statistik och jämförelser.

Version: 1.0
Datum 2015-11-18

Artikelnummer 2015-11-37
Publicerad www.socialstyrelsen.se, november 2015

Inledning

Klassificeringen av akut appendicit (K35) i ICD-10 ändrades av WHO 2010 och ändringen infördes i Sverige från samma år. Den togs in i den svenska tryckta klassifikationsversionen 2011 (ICD-10-SE). Bakgrunden till förslaget var att man ville ta fram en unik kod för dem som var svårast sjuka, dvs. de med generell peritonit, och skilja dem från sådana med olika former av avgränsad peritonit och från sådana utan tecken på generaliserad eller avgränsad peritonit.

Anvisningarna riktar sig till dem som klassificerar diagnoser på nationell, regional och lokal nivå. På regional och lokal nivå kan de användas i de fall huvudmännen kräver in diagnosklassificerade uppgifter för olika ändamål. Klassificeringanvisningarna kan tillämpas av samtliga yrkeskategorier inom vård- och omsorg.

Syftet med anvisningarna är skapa förutsättningar för att klassificering av sjukdomar och andra hälsoproblem ska kunna ske på ett enhetligt sätt. Målet är en god kodningskvalitet, dvs. att kodningen överensstämmer med diagnosformuleringen och görs likartat nationellt.

Oklarheter i klassificeringen

Ändringen har lett till en osäkerhet i kodningen av akut appendicit, vilket avspeglas i statistiken från patientregistret, något som påpekades i en artikel i Läkartidningen (nr 12/2015) av Roland Andersson. Det motiverar dessa förtydligande kodningsanvisningar.

Förändringarna kan bero både på definitionsproblem av medicinska termer och på den tekniska utformningen av klassifikationsändringen. Ett sådant problem kan gälla begrepp som generell eller lokaliserad peritonit. ICD har som huvudprincip att inte definiera olika sjukdomstillstånd, utan man överläter åt den medicinska professionen och gängse medicinska läroböcker att formulera diagnoskriterier. Klassificeringen sker efter den kliniskt formulerade diagnosen.

Ett annat skäl till osäkerhet är att man genom ändringen slopade koden K35.9 för diagnosen akut appendicit UNS (=utan närmare specifikation). Principen att koder inte får byta innehåll, när man gör en klassifikationsändring, ledde till att WHO helt slopade K35.0 och K35.1 och valde nya decimaler för den nya indelningen, detta för att markera avsaknaden av full kontinuitet i statistiken. Då ändrade man också K35.9 till K35.8 och lät denna stå för både annan och ospecificerad akut appendicit. Kodare som är vana att placera ospecificerade fall i en UNS-kategori med decimalen .9 kan ha blivit osäkra när det inte längre finns någon sådan, vilket sannolikt är förklaringen till en ökad användning av K36 och K37, där några ”akut appendicit UNS” kan ha hamnat efter ändringen.

Klassificering med förtydliganden

Nedan presenteras den nu gällande klassificeringen av akut appendicit med förtydligande kommentarer. (Uppställningen skiljer sig något från den tryckta versionen av ICD-10-SE efter en mindre ändring avseende K35.3 som gjordes 2013.).

K35 Akut appendicit

K35.2 Akut appendicit med generaliserad peritonit

Appendicit (akut) med generaliserad (diffus) peritonit efter ruptur eller perforation

Med generaliserad peritonit vid akut appendicit avses som regel operationsfynd av fritt pus (var) i bukhålan. Perforationen kan vara makroskopisk eller mikroskopisk. Det förtjänar att påpekas att en perforation, eller bristning av appendix genom mekanisk dragning i samband med operation, utan fri peritonit, inte ska kodas här. (Om appendix brister vid dragning torde det knappast medföra generell peritonit, vilket är huvudkravet för att denna kod ska användas.)

K35.3 Akut appendicit med lokaliserad peritonit

Akut appendicit (med eller utan perforation eller ruptur) med peritonit

- lokaliserad
- UNS

Akut appendicit med peritoneal abscess

Med akut appendicit med lokaliserad peritonit avses appendicit med pus som avgränsats till en abscess men även ett inflammatoriskt flegmone utgående från en akut appendicit. Perforation kan finnas men behöver varken påvisas eller föreligga. En lokaliserad abscess eller ett flegmone kan diagnosticeras med bilddiagnostik, vid operation eller som en palpabel resistens vid klinisk undersökning.

Akut appendicit med peritonit som inte är specificerad som vare sig generaliserad eller lokaliserad hör även hit. Detta är en hjälpregel när kodningen sker utan tillgång till klinisk primärinformation eller från en ofullständigt dokumenterad eller preciserad diagnos. Anledningen är att enbart de fall som har dokumenterad generaliserad peritonit ska kodas under K35.2.

K35.8 Annan och icke specificerad akut appendicit
Akut appendicit utan uppgift om generaliserad eller lokaliserad peritonit

Detta är en kod för både annan och icke specificerad akut appendicit. Annan betyder att appendicitdiagnosen har specificerats på annat sätt än angivande av graden av peritonit. "Annan" kan avse diagnoser som akut gangränös appendicit eller akut flegmonös appendicit men utan uppgift om peritonit. Hit hör även akut appendicit utan tecken på abscess, peritonit eller inflammatoriskt flegmone som diagnosticerats utan operation. (Hur sjukdomen har diagnosticerats har ingen påverkan på hur den klassificeras.)

Det är viktigt att framhålla att diagnosen "akut appendicit" utan andra bestämmingar (akut appendicit UNS), som tidigare kodades på K35.9, nu ska kodas på K35.8. Den ska sålunda inte föras till K36 eller K37. Koden K36 "Annan appendicit" avser annan än akut och innefattar bl.a. kronisk och recidiverande form. K37 "Icke specificerad appendicit" avser fall där det av dokumentationen inte kan utläsas om det rör sig om akut eller kronisk eller annan form. Den torde knappast ha någon användning i svensk sjukvård.